

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΔΕΥΕΙΝ ΚΥΡΙΑΝ

ΕΚ ΤΩΝ ΗΘΟΓΡΑΦΙΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΜΠΑΜΒΙΑ

Εἴτε σύζυγος τυγχάνει νὰ εἶνε εἴτε ἀδελφός ἢ ἀπλοῦς φίλος, ὁ ἀνὴρ ὁ ἐκλεχθεὶς ὑπὸ γυναικὸς διὰ νὰ συνοδεύσῃ αὐτὴν ἐν τῇ πόλει, ἐκτελεῖ τὴν ἐνδοξοτάτην, τὴν ἐπικινδυνωδεσιότατην, τὴν δυσχερεστάτην τῶν ἀποστολῶν, παντοῖα ἀπαιτοῦσαν προτερήματα, πνεῦμα, ἰδανικόν, φαντασίαν καὶ βαθυτάτην τοῦ βίου τὴν πείραν, ἐν πλήρει νεότητι! διότι ὁ συνοδεύων κυρίαν ὀφείλει νὰ εἶνε, καὶ εἶνε νέος.

Διατί; ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων· διότι ὀφείλει ὄχι μόνον νὰ ἔχῃ ἐν ἑαυτῇ τὴν δύναμιν ὅπως ὑπερασπίζῃ αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ νὰ παριστᾷ ἄνθρωπον ἱκανόν νὰ πράξῃ τοῦτο, ἵνα διὰ τῆς παρουσίας του καὶ μόνης μεταιοῖ πᾶσαν ἀσεβείαν ἀπόπειραν καὶ τὴν ἀμυδρότατα, κατ' ἰδέαν μόνον, προσπαθοῦσαν νὰ ἐκδηλωθῇ. Ἀνάγκη πρὸς τοῦτοίς νὰ εἶνε ὠραίος, διότι ἡ ἐκ τῆς οἰκίας ἐξοδος τῆς γυναικὸς ὀφείλει νὰ λάβῃ χροῖαν θριαμβευτικὴν, ἐπιζήλον καθιστώσαν αὐτὴν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, μάλιστα δὲ διὰ τὴν καλλονὴν τοῦ συνοδεύοντος· καὶ ἡ καλλονὴ αὕτη πρέπει νὰ εἶνε φύσεως τοιαύτης, δηλαδή τὸς διακεκριμένη, τόσῃ εὐγενὲς καὶ λεπτὴ, ὥστε οὐδεὶς, οὐδὲ τῶν συκοφαντῶν ὁ χειρίστος, νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορήσῃ τὴν ἐξερχομένην κυρίαν ὅτι ἐξέλεξε τὸν συνοδὸν αὐτῆς μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ὠραιότητά του.

Μεταβῶμεν τώρα εἰς τὸ χρηματικὸν ζήτημα, τοῦ ὁποίου ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει ν' ἀπαλάσσηται τις τὸ ταχύτερον! Εἴτε πέντε μόνον λεπτὰ διαρκέσει ἡ ἐξοδος εἴτε ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ὁ ἀνὴρ ὁ συνοδεύων κυρίαν ὀφείλει νὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσιν του, ἐν τῷ θυλακίῳ του, ὅλους τοῦ Ῥότσιλδ τοὺς θησαυρούς· διότι αὐτόχρονα βιάξῃ ἢ θελὲν ἐκκληθῇ ἂν ἡ κυρία ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ τὴν σελήνην λόγου χάριν, οὗτος δὲ δὲν προσφέρῃ αὐτὴν ἐν τῷ ἅμα καὶ ἄνευ ἀντιλογίας. Ὄφειλεν ληρὶν νὰ ἔχῃ ἐν τῷ χρηματοφυλακίῳ του, ὅπως μὴ ἀναγκάσῃ τὴν κυρίαν νὰ περιμείνῃ ἔστω καὶ ἐπὶ ἐν ἑκατοστὸν τοῦ δευτερολέπτου, χαρτονομίσματα, κερμάτια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, χαλκόν, πάντων τῶν κρατῶν καὶ πάντων τῶν αἰώνων. Περιττὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ συνοδὸς θὰ ἔχῃ τὴν λεπτότητα ὅπως ρυθμίζῃ καὶ πληρῶνῃ τοὺς περιπλοκωτάτους τῶν λογαριασμῶν χωρὶς ἡ κυρία ν' ἀντιληφθῇ τι καὶ προσβληθῇ ἐκ τῶν *μηδαμνητοῦτων* τούτων. Αὕτη θὰ διακρίνῃ μόνον ἐκ τοῦ βλέμματός τοῦ συνοδοῦ της, οὐχὶ δέ, πρὸς Θεοῦ! ἐκ νεύματός τινος αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ γαληνίου καὶ ἀταράχου αὐτοῦ ὕφους ὅτι τὰ εἰς τὸ χρηματικὸν ζήτημα ἀφορῶντα ἔκανονίσθησαν κατ' εὐχὴν.

Ἐὰν συμβῇ ἀνωμαλία τις περὶ τὴν κόμωσιν τῆς γυναικὸς, ὁ συνοδεύων αὐτὴν

ὀφείλει πάντοτε καὶ κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, νὰ εὐρεθῇ κατὰ τύχην ἀπέναντι τοῦ καταστήματος ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ δυσάρεστον συμβεβηκὸς δύναται νὰ ἐπαυροθῇ καὶ ἄνευ οὐδενὸς περὶ τούτου ὑπαινιγμοῦ νὰ γνωρίζῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν χειροκτίων τῆς κυρίας τὴν ὁποίαν συνοδεύει, νὰ μαντεύσῃ, ὥσει ἐκ ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, πᾶσας αὐτῆς τὰς ἐπιθυμίας. Ἀπὸ τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῆς πολιτείας μέχρι τοῦ τελευταίου τῶν σιγαροσυλλεκτῶν τῶν τριδῶν, ὁ συνοδὸς εἶνε ἡναγκασμένος νὰ γνωρίζῃ τοὺς πάντας, νὰ συνδέεται μετ' αὐτῶν διὰ στενοτάτης φιλίας, διότι ἂν ἡ συνοδευομένη κυρία ἐπιθυμῇ ἀπροσδοκῆτως νὰ παραστῇ εἰς τὰς ἱπποδρομίας, εἰς στρατιωτικὴν τινα ἐπιθεώρησιν ἢ τῆς Βουλῆς συνεδρεῖαν, πᾶσαι αἱ ἰδιαιτέραι ἐξέδραι, πάντα τῶν διπλωματῶν τὰ θεωρεῖα, πᾶν ἄδyton καὶ ἱερὸν ὀφείλουσι νὰ ἀπετάσῃσι πρὸ αὐτῆς τὰς θύρας.

Ὁ ἐν λόγῳ κύριος ὀφείλει πρὸς τοῦτοίς νὰ δεσπόζῃ τῶν στοιχείων! Καὶ πράγματι, ὅποσον γελοῖον πρόσωπον θὰ ἔπαιζεν οὗτος ἂν ὁ καιρὸς, ψυχρὸς, βροχερὸς ἢ αἰθριός, δὲν εἶνε ἐν πλήρει μετὰ τῆς ἐνδυμασίας καὶ τοῦ ὕφους τοῦ προσώπου τῆς γυναικὸς τὴν ὁποίαν συνοδεύει ἁρμονία! Ἐὰν ἐξηλθὲν αὕτη πεζὴ καὶ αἰφνης ἐξ οἰασθήποτε ἰδιοτροπίας μεταβάλλῃ γνώμην, εἶνε ἐντελῶς περιττὸν νὰ εἰπώμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ συνοδὸς τῆς ὀφείλει νὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσιν του, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ μέρος καὶ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἅπαντα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ μεταφορᾶς, ἀτμόπλοια, σιδηρόδρομον ἀναχωροῦντα ἀμέσως, παντὸς εἶδους ἀμύξας, ἔστω καὶ ἐν καιρῷ ραγδαίας βροχῆς, χωρὶς ἐννοεῖται ἡ κυρία νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ κάμῃ οὐδὲ δύο βήματα· ἄλλως ἤθελε κριθῇ ἄξιος νὰ ἐξορισθῇ εἰς τὴν ἀπωτάτην τῶν ἐπαρχιῶν.

Παρουσιάζεται συχνάκις καὶ ζήτημα τι σοβαρώτατον, λεπτότατον, φοβερότατον, ὅπερ ὁ πιστὸς ἡθογράφος ὀφείλει νὰ μὴ παραλείψῃ: ἔκ τῃ συνοδευομένη κυρία ἐπιθυμῇ δι' οἰονδήποτε λόγον νὰ μείνῃ πρὸς στιγμὴν μόνη, ὁ συνοδὸς τῆς ὀφείλει νὰ μαντεύσῃ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἀνεξιχνίαστου καὶ ἀπαθoῦς προσώπου της, νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἐκεῖ ὅπου πρέπει, νὰ εὕρῃ πρὸς τοῦτο μετ' ἐκτάκτου ταχυνοίας ἀφορμὴν κατάλληλον καὶ εἰς αὐτὸν μόνον ἀφορῶσαν καὶ ἡ ὁποία συγχρόνως νὰ μὴ καθιστᾷ αὐτὸν γελοῖον! διότι καὶ ἡ παραμικρὰ γελοῖου ἀπόχρωσις ἢ ὁποία ἤθελε περιβάλλει αὐτόν, δύναται νὰ μειώσῃ τὴν θριαμβευτικὴν χροῖαν τῆς πορείας τῆς συνοδευομένης γυναικὸς. Οὐδόλως ἀπύθωνον νὰ θέλῃσιν αὕτη νὰ παρὰσχῇ εἰς τὸν συνοδὸν τῆς τὴν ὑψίστην τι-

μὴν νὰ συμφάγῃ μετ' αὐτοῦ εἰς ξενοδοχεῖον· ὁποῖαν φαντασίαν ὀφείλει τότε ν' ἀναπτύξῃ οὗτος διὰ νὰ μαντεύσῃ εἰς ὁποῖαν πνευματικὴν διάθεσιν θὰ εὐρίσκειται ἡ κυρία μετὰ ἡμίσειαν ὥραν καὶ ἐπομένως τί θὰ ἐπιθυμῇ τότε νὰ φάγῃ, ἵνα ἐμπνεύσῃ αὐτὴ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐκεῖνο ἀκριβῶς εἰς τὸ ὁποῖον παρασκευάζεται ἐντελέστερον τὸ φαγητὸν τοῦτο. Εἶνε δὲ ἡναγκασμένος οὐχὶ μόνον νὰ γνωρίζῃ προσωπικῶς ὅλους τοὺς ὑπηρετάς ὧν τῶν ξενοδοχείων καὶ ἐστιατορίων, ἀλλὰ καὶ ἂν κατὰ κακὴν τοῦ τύχην εὐρεθῇ ἐνώπιον ὑπηρετοῦ μὴ γνωρίζοντος αὐτόν, νὰ ἔχῃ εἰς τὸ βλέμμα, εἰς τὴν στάσιν τὸ ἰδιαιτερόν ἐκεῖνο ὕψος τοῦ πλουσίου καὶ γενναίου νέου, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει εἰς τὸν ὑπηρετήν, καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ ροδάκια στοιχίζουσι πρὸς τρεῖς δραχμὰς ἕκαστον, νὰ παραθῇ εἰς τὸ πινάκιον τῶν ἐπιδορπίων ὄχι τρία ἢ τέσσαρα ἐξ αὐτῶν ἀλλὰ ἐξ ἡ ὀκτώ, καὶ ἐκ τῶν ὠραιότερων, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα δὲν τρώγονται ἀλλὰ φυλάσσονται ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς ὑποδείγματα εἰς τοὺς μεγάλους ζωγράφους.

Ἐντελῶς παιδαριῶδες θὰ ᾔτο νὰ εἰπώμεν ὅτι καὶ εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν λευγῶν ἀπὸ τῶν ζαχαροπλαστείων, ὁ συνοδὸς χρεωστῇ νὰ προμηθευθῇ παραχορῆμα παντοίων εἰδῶν τραγήματα καὶ σακχαρόπηκτα. Ἀλλὰ μεταβῶμεν εἰς σπουδαιότερα. Πᾶσα γυνή, οὐδὲ τῆς ἀγνοτέρας, οὐδὲ τῆς αἰθριωτέρας ἐξαιρουμένης, εἶνε πολὺ περιέργος, πρὸ παντός δὲ κινεῖται τὴν περιέργειαν αὐτῆς αἱ παράδοξοι καὶ εὐτράπελοι ἐρωτικαὶ ἱστορίαι· ἐπομένως ὁ συνοδὸς ὀφείλει νὰ εἶνε πάντοτε ἑτοιμὸς ὅπως διηγηθῇ πᾶσας τὰς περιέργους καὶ σκανδαλώδεις ἐρωτικὰς ἱστορίας τὰς ἀπὸ κτίσεως κόσμου συμβᾶσας, καὶ ἐκεῖνας ἀκόμη αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε συνέβησαν. Χρεωστῇ δὲ νὰ διηγητῇ ταύτας ἄνευ πομπῶν φράσεων, μετ' ὕψος οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχον πρὸς τὸ τῶν τετριμμένων καὶ χυδαίων μυθιστοριῶν, πλὴν καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς παραδρομῆς, οὐδεμιᾶς συντομίας, δίδων συγχρόνως εἰς τὴν ἀκούουσαν τὴν σκανδαλώδη διήγησιν τοῦ κυρίου νὰ ἐννοήσῃ ὅτι σέβεται αὐτὴν μεγάλως, ὅτι τὴν θεωρεῖ — ὄχι τὴν θεωρεῖ, ἀλλὰ τὴν γνωρίζει — ἀπολύτως ἐνάρετον.

Δυνατὸν ἐπίσης ἡ κυρία νὰ ἔχῃ ἀθῶας τινὰς ἀπορίας, στερουμένας πάσης σημασίας, πρὸς λύσιν τῶν ὁποίων προστρέχει εἰς τὸν συνοδὸν της, ὡς προστρέχει τις εἰς ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικόν· ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει ἡ μόνη δι' αὐτόν διέξοδος εἶνε νὰ γνωρίζῃ ἐκ στήθους τὴν ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου! Οὐδ' ὀφείλει νὰ διστάσῃ ἢ νὰ ἐκπλαγῇ ἂν ἡ

κυρία αὕτη ἐρωτήσῃ αὐτὸν κατὰ τινὰς τοῦ ἔτους ἐποχὰς τὸ περιδέραιον τῆς βασιλείας τοῦ Ταμπουκτοῦ Τουμανουρόγκ, μητρὸς τοῦ Τουμαπαλίνγκαμπερίγκ, ἡλλαζεν ἀποχρώσεις καὶ καθίστατο ὅτε μὲν βαρύτερον ὅτε δὲ ἐλαφρότερον· πρέπει νὰ γνωρίζῃ ποῦ κεῖται τὸ χώριον Τεμπά καὶ ὁ πορθμὸς τοῦ Τσουγκομερῶ, εἰς ποῖον τῆς Ἀφρικῆς μέρος κατοικοῦσιν οἱ Γουανιάμ-γουςεῖ, τί πράγμα εἶνε ὁ διαφορικός ὑπολογισμός καὶ διατί ὁ Λαμαρτίνος ἐφόρει κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, τόσῳ μακρὰς ρεδενγότας! Εἰς πάσας ταύτας τὰς ἐρωτήσεις ὀφείλει νάπαντᾷ ὠρισμένως, μετὰ πεποιθήσεως, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου πάντοτε, ἄνευ σχολαστικότητος.

Ἐάν εἰς τὴν εὐμετάβλητον τῆς γυναικὸς φαντασίαν ἐπέλθῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς θεάτρον τοῦ ὁποίου ἤδη πᾶσαι αἱ θέσεις εἶνε κατειλημμέναι καὶ ὁ συνοδὸς τῆς οὐδὲ λέξιν εἰπὼν, κατορθώσῃ ὡς ἐκ θαύματος νὰ εὕρῃ κενὸν τὸ πρῶτον θεωρεῖον τῆς πρώτης σειρᾶς καὶ ὁλοκληρὸν τὴν πρώτην σειρὰν τῶν ἐδωλίων ἢ πᾶσαν ἄλλην θέσιν τὴν ὁποῖαν ἐκείνη ἤθελεν ἐπιθυμήσῃ, ὀφείλει νὰ εἶνε ἔτοιμος ὅπως τῇ διηγηθῇ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος, τὰς βιογραφίας τῶν ἡθοποιῶν, πᾶσαν τὴν ἀρχαίαν καὶ νεωτέραν ἱστορίαν τοῦ θεάτρου· ἀλλὰ πᾶν ὅ, τι τῇ διηγείται πρέπει νὰ ἀφορᾷ τρόπον τινα εἰς αὐτήν, νὰ στρέφεται περὶ αὐτήν, αὐτήν καὶ μόνην νὰ ἔχῃ ὡς θέμα, νὰ καθίσταται ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ μὲ μεγίστην λεπτότητα ὕμνος πρὸς τιμὴν αὐτῆς· διότι ἡ γυνὴ (ὡς ἄλλως πᾶσα ἡ ἀνθρωπίνη φυλὴ) ἐνδιαφέρεται μόνον δι' ὅ, τι προσωπικῶς εἰς αὐτὴν ἀφορᾷ. Ὁ συνοδὸς ἐπίσης, ἐν τῷ θεάτρῳ, εἶνε ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἀτελείας τῆς παραστάσεως, τὴν ἰσχύοντα τῶν ἡθοποιῶν, καὶ αὐτὸς ὀφείλει νὰ ἐρμηνεύῃ, νὰ αἰτιολογῇ καὶ νὰ κολάζῃ πάντα ταῦτα διὰ πνεύματος καταχθονίου, πλὴν ἐντέχως ἀποκρυπτομένου, διότι πᾶς καλὸς ἀνατετραμμένος ἀνὴρ ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιδεικνύῃ τὴν εὐφυΐαν του!

Ἐννοεῖται ὅτι ἐνταῦθα ἀναφέρομεν τοὺς στοιχειώδεις μόνον κανόνας, διότι ὁπόσας ἄλλας ἀπροόπτους δυσχερείας μέλλει νάντιμετωπίσῃ ἡ ὀξυδέρκεια τοῦ ἀνδρὸς τοῦ συνοδεύοντος γυναῖκα! Ἀπατεῖται νὰ ἔχῃ τὴν τὸλμην κατακτητοῦ, τὴν φαντασίαν ποιητοῦ, τὴν πονηρίαν ὑπρέτου, τὸ εὐμετάβλητον ἡθοποιῶν, τὴν ψυχραιμίαν στρατηγοῦ, τὴν πνευματικὴν ἐλαστικότητα καὶ εὐστροφίαν διπλωμάτου, γνώσεις ἐγκυκλοπαιδικὰς ἀπείρους, μνήμην ἀπέραντον, ὑγείαν σιδηρᾶν, τὸ ἐνστικτὸν πάντων τῶν ἰδεωδῶν πραγμάτων καὶ πρὸς τούτοις ὀφείλει νὰ προσέχῃ ἀκαταπαύστως ἵνα μὴ ἡ φίλῃ αὐτοῦ λησμονήσῃ ἐπὶ τῶν καθισμάτων τῶν καφεσίων ἢ ἐν τὸς τῶν ἀμαξῶν ῥινόμακτρα ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶνε κεντημένα τὰ ἀρχικὰ τοῦ ὀνόματος τῆς γράμματα ἢ τὰ οἰκόσημα αὐτῆς.

Ἐπέρχεται εἰς τὸν νοῦν κυρίας τινος

συνοδευομένης ὑπὸ τελείου *κέντλεμαν* ἢ παράβολος ἰδέα (πλὴν θεμιτῇ, ὡς πᾶσαι τῶν κυριῶν αἱ ἰδέαι) νὰ παραστῇ εἰς χορόν τινα τῶν περιχώρων, ἐξ ἐκείνων κατὰ τοὺς ὁποίους αἱ μὲ ἀθλητικούς βραχίονας γυναῖκες τοῦ λαοῦ χαρεῖνται μετὰ τῶν ἐραστῶν αὐτῶν, ἐργατῶν μὲ χονδροειδεῖς ἐπενδύτας, πίνουσιν ὀκάδας ὁλοκλήρους οἶνου. Ἐλοιπόν! ὁ συνοδεύων αὐτὴν ὀφείλει κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν καὶ εἰς ὃ μέρος εὐρίσκονται νὰ προμηθευθῇ τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὴν μεταμφεσίν τῶν ἐνδυμασίας. Συνοδεύσας αὐτὴν εἰς τὸν χορὸν τὸν ὁποῖον ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ, εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην, ὑπερασπιζόμενος τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς, νὰ ὑποστῇ μονομαχίαν διὰ μαχαίρων, μεθ' ὃ ὀφείλει νὰ ἐπανελθῇ πλησίον αὐτῆς μηδεμίαν κηλὶδα αἵματος φέρων ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος του καὶ νὰ πράξῃ πάντα ταῦτα τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ κυρία σχεδὸν νὰ μὴ παρατηρήσῃ τὴν ἀπουσίαν του.

Τελευτῶμεν δ' ἀξιώματος πολλῆς μελέτης ἀξίον: Ὁ ἀνὴρ ὁ συνοδεύων γυναῖκα, ἐάν ὑπῆρξεν ἄλλοτε ὁ ἐγκαρδιος αὐτῆς φίλος, ὀφείλει νὰ λησμονήσῃ κατὰ τὴν περιστάσιν ταύτην ὅτι ὑπῆρξε ποτε τοιοῦτος· ἐάν, τούναντίον, καταστῇ τοιοῦτος κατόπιν, ὀφείλει νὰ λησμονήσῃ πᾶσας τὰς περιστάσεις καὶ αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν συνώδευεν αὐτήν.

ΙΩ. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΔΑΚΡΥΑ

ΠΟΙΗΜΑ ΕἰΣ ΠΕΖΟΝ

Ἦταν χειμωνιάτικη νύκτα, νύκτα τοῦ Γενάρη· ὁ βοριάς ἐσφύριζε ἄγριος ἐπ' ἀγκωνάρια τῶν σπιτιῶν καὶ ὅταν ἔπαυε αὐτὸς νὰ σφυρίζῃ τὸ νερόχιωνο ἔπεφτε τραγανὸ καὶ τσουχτερό. Νύκτα γιὰ ἀγάπην καὶ γιὰ κλεψιά. — Ἐμεῖς οἱ δύο ἐκαθώμαστε κοντὰ ὅσῃν ἀναμμένη θερμάστρα καὶ πότε βλέποντας τὴ φωτιά ἐκάναμε ὄνειρα εὐτυχίας σιωπηλοὶ καὶ οἱ δύο μας, πότε ἐλησμονούσαμε καὶ φωτιά καὶ ὅλα καὶ ἀγκαλιασμένοι ἐδίδναμε ζωὴ ἐπ' ὄνειρά μας μὲ χίλια γλυκὰ λογίαια, μὲ χίλια φιλία, μὲ χίλια χάδια. Σὲ μιά τέτοια στιγμή, σὲ μιά στιγμή ἀληθινῆς εὐτυχίας ἄθελα μοῦ ξέφυγε ἀπὸ τὰ μάτια ἓνα δάκρυ, δάκρυ ζεστό, δάκρυ βγαλμένο ἀπὸ τὴν καρδιά μου. Ἐγύρισε τότε τὸ κεφάλι σου ἀπὸ τὴν ἄλλην μεριά γιὰ τὴν κατὰ δικά σου μάτια ἦταν βουρκαωμένα σὰν δροσοστόλιστα λουλούδια.

Σ' ἐκαλονύκτισα καὶ ἔφυγα· ἐπὶ δρόμο ἡ καρδιά μου ἐξεχειλίζεν ἀπὸ ἐρώτα καὶ εὐτυχία, ἐξεχειλίζε, ἐξεχειλίζε καὶ ἀνέβαινεν ὡς τὸ στόμα μου καὶ παραμιλοῦσα μόνος σὰν τρελλός. Ἐξήνω μιά σιγανὴ καὶ τρεμουλιαστὴ φωνὴ ἐπέρασε τὸ αὐτὶ μου. Μιά γυναῖκα καθώταν ἐπὶ τῇ γωνίᾳ ἐνὸς σπιτιοῦ μὲ τὰ δύο παιδάκια τῆς ἐπὶ πλευρῶ τῆς. Τὰ καυμένα! Ἐμαζεύονταν καὶ τὰ δύο ἐπὶ τὴν ἀγκαλιά τῆς μάννας των γιὰ

νὰ ζεσταθοῦν, γιὰ ἦταν μισογυμνα καζετραχελισμένα. Ὁ βοριάς ἐσφύριζε κατὰ σαρὰ τῶν.

- Γιατί κάθισθε ἐδῶ μὲς· ἐστὶ κρύο;
- Μὰς ἐβγαλαν ἀπὸ τὴν κάμαρην.
- Ἐφάγατε τοῦλάχιστον ἀπόψε;
- Ὁχι, εἶπεν ἡ μητέρα.
- Πεινάμε, εἶπαν τὰ παιδιὰ.

Τοὺς ἔδωκα ὅ, τι μ' ἐφώτισε ὁ Θεὸς καὶ ἔφυγα καταλυπημένος. Ἐσυλλογιζόμουν τὴν καταντία τους καὶ τὴ δυστυχία τους, τὴν πείνα, τὸ κρύο. Ἐνα δάκρυ εὐσπλαχνίας ἐκύλυεν ἀπὸ τὰ μάτια μου, δάκρυ ζεστό, δάκρυ βγαλμένο ἀπὸ τὴν καρδιά μου.

Ἐπῆγα ἐπὶ σπῆτι μου, ἐπλάγιασα καὶ ἐκοιμήθηκα. Ἐνα χαριτωμένο παιδί τοῦ ὕπνου, ἓνα ὄνειρο χρυσοφτέρωτο ἦλθε μέσα ἐπὶ τοῦ νοῦ μου, μὰ ὄνειρο ζωντανό, ὄνειρο ἀληθινό: Μοῦ φάνηκε πῶς ἐκαθώμουν ἐπὶ τραπέζι μου γιὰ νὰ γράψω στίχους γιὰ σένα, γλυκειά μου ἀγάπη· ἀπάνω ἐπὶ χαρτί μου ἦσαν ῥιγμένα σὰν δυὸ διαμάντια τὰ δυὸ δάκρυα ποῦ εἶχα χύσει ἐκεῖνο τὸ ἴδιο βράδυ, τὸ δάκρυ τῆς ἀγάπης καὶ τὸ δάκρυ τῆς εὐσπλαχνίας. Καὶ τὰ δυὸ ἔλαμπαν καὶ ἀκτινοβολοῦσαν... Ἐξήνω μοῦ φάνηκε πῶς μέσα ἐπὶ τῇ σιγαλίᾳ τῆς νύκτας μιά μουσικὴ ἀγνώριστη ἐστὶν κόσμος, μιά θεϊκὴ ἀρμονία κατέβαινε ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Ἐστρεψα τὴν κεφαλὴ μου καὶ εἶδα ἐπὶ πλευρό μου ἓναν ἄγγελον ἦτον ψηλός, ὡμορφος, χαριτωμένος· τὸ φόρεμά του ἦταν λευκὸ σὰν τὸ χιόνι καὶ τὰ μάτια του ἔλαμπαν σὰν ἀστραπαῖς.

Αὕτη ὅλη ἡ εὐμορφία, αὕτη ὅλη ἡ μαγεία μ' ἔκαμε νὰ γονατίσω ἐμπρὸς του χωρὶς νὰ τὸ θέλω, χωρὶς νὰ τὸ συλλογισθῶ. Ἀχ! τί δύναμι ποῦ ἔχει ἡ εὐμορφία!...

Ὁ ἄγγελος ἔσκυψε ἐπὶ χαρτί καὶ ἐπῆρε ἐπὶ τὰ κρινόδακτυλά του τὸ δάκρυ τῆς ἀγάπης· τὸ κύτταξε, τὸ κύτταξε καὶ ὕστερα τ' ἄφησε πάλι ἐπὶ χαρτί. Τὶ θαῦμα ἦταν ἐκεῖνο! Τὸ δάκρυ τῆς ἀγάπης ἐγένετο ἀμέσως ἓνα λουλούδι, μὰ λουλούδι ἀλλοιότιμο, ποῦ δὲν ὑπάρχει ταῖρι του ἐπὶ τὸν Κόσμον. Ἡ κάμαρά μου ἐμοσχολόησε καὶ ἔβλεπα τὴ μυρωδιά του νὰ βγαίνει σὰν καπνὸς καὶ ν' ἀπλώνεται ὁλόγυρά μου καὶ νὰ μὲ λιγόνῃ.

Ἐσκυψε πάλι ὁ ἄγγελος καὶ ἐπῆρε καὶ τὸ ἄλλο δάκρυ, τὸ δάκρυ τῆς εὐσπλαχνίας· τὸ κύτταξε καὶ αὐτὸ, τὸ κύτταξε, ἐγύρισε καὶ ἐκύτταξε καὶ μένα, ὕστερα ἄνοιξε τὴν θύρα καὶ ἔφυγε. Μοῦ φάνηκε παράξενο γιὰ τὴν νὰ μ' ἀφήσῃ ἔτσι καὶ ἐβγήκα νὰ δῶ ποῦ πάει. Ὁ ἄγγελος εἶχε σηκωθῇ ψηλὰ κρατῶντας τὸ δάκρυ ἐπὶ τὰ κρινόδακτυλά του. Ὅταν ἐφθασε ἐπὶ τὸν οὐρανόν, ἡ ἀγνώριστη ἐκείνη μουσικὴ, ἡ θεϊκὴ ἐκείνη ἀρμονία ἀκούστηκε καὶ πάλι πολὺφωνη καὶ γλυκειά. Ὁ ἄγγελος τότε ἔβγαλε τὸ δάκρυ κοντὰ ἐπὶ ἀστέρια καὶ ἔγινε καὶ ἐκεῖνο ἀστὴρ, ἀστὴρ ἀκτινωτὸς, ἀστὴρ γλυκὸφωτο.

Τὸ δάκρυ τῆς ἀγάπης, ἐγένετο λουλούδι καὶ τὸ λουλούδι ἐμαράθηκε. Τὸ δάκρυ τῆς εὐσπλαχνίας ἐγένετο ἀστὴρ, καὶ τὸ ἀστὴρ λάμπει ἀθάνατο. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ